NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novíce izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V saboto 5. februaria 1853. *List 11.*

Gospodarske rečí.

(*Salo ali prešičjo mast, kadar govejo živino napenja*), hvalijo angleški živinozdravniki. V bokal vrele vode se dene 1 funt gorkiga sala; ko se je voda shladila, se vse skup vlije živini noter; en pomagač derží glavo in vrat živine kviško, drugi pa pritiska na levo stran vampa, kjer je nar bolj napét, da se začnè živini rigati; o 20 minutah so večidel vsi vetrovi iz vampa pregnani in živina ni več napeta. Piče (futra) se ji pa več ur potem ne smé dati.

(*Mleko v latvicah iz cinka*) se skisa 4 do 5 ur pozneje kakor v kositarjevih ali lončenih; tudi se v njih smetana bolje loči, in potem takim se po njih pridobí več siroviga masla (putra). To natanjko skusiti, si je dal nek gospodar 3 latvice iz cinka, 3 pa iz kositarja napraviti, ktere je ob enim z ravno tistim mlekam napolnil; v 45 urah se je vsedlo mleko v kositarjevih posodah in iz posnete smetane se je namedlo 1165 delov siroviga masla; — smetano v cinknih latvicah so zamogli še le 5 ur pozneje posneti in namedlo se je iz nje 1630 delov siroviga masla, ki je tudi boljiga okusa bilo.

(*Pepél od premoga — Steinkohlen — je za senožeti ali travnike tako dober*), da je podružnica Celjska glavni odbor Štaj. kmetijske družbe naprosila: naj bi se on obernil na oskerbništvo c. k. železnice, da bi se kmetovavcem prepustilo ta pepél po dostojni ceni, namest ž njim staro strugo Voglajne zasipati.

(*Nar boljši mast za usnjíno kočij, konjske oprave itd.*), je tista, kakoršno rabijo Angleži, ki jo takole napravijo: en bokal mleka se pristavi k ognju, da zavrè, po tem se dene 4 lote dobriga lahko raztopljiviga mjila (žajfe) v mleko, se prav dobro pomeša in pokuhati pustí; po tem se primeša tudi 4 lète čistiga ne žarkoviga lanéniga olja in vse skup se mora dobro pretresti, da se do dobriga pomeša. Taka mast ni draga, usnje pa, ktero se ž njo maže, ostane vedno volno in mehko, in se ne razpoka.

Razne kovíne kot gradívo.

1. Železo.

Sploh je znano, da se za stavitev prebivališ mnogo mnogo železja upotrebuje. Železo je nar važniši kovina pri zidarii.

Z obziram na pridobitev je železo dvojne baže: lito in kovano železo. Pervo se rabi bolj za nositi ali podpirati, poslednje za obesiti težo.

Po barvi tako imenovano svetlosivo lito železo je nar bolji, ker je vlečljivo in gibčno. Torej se mora gledati, da roba iz litiga železa, ktera pri stavitvi se porabiti imá, iz svetlosiviga železa te baže je izdelana, ker černosivo lito železo za to ne veljá.

Kovano ali železo u palicah (Stabeisen) mora, da je dobro, se sem ter tje kriviti ali šibiti dati; se mora merzlo valjati, sukati in u svilo se vleči dati brez da bi počilo.

Dobro lito železo ne smé luknjasto biti; plena njegova mora biti gladka in ojstra. — Dobro kovano železo mora biti vlačivo, na poveršini brez poklín, plena pa mora vùn moleče nitke ali žilice imeti.

Ker ima železo tako imenitne lastnosti, da je gibčno, vlačivo in terdo, se za stavitve čedalje bolj upotrebuje. Tako je sploh znano, da na Angleškim ne le cele ladje, temoč tudi hiše, hrame itd. iz goliga železa napravljajo; in če tudi drugod še ne grejo tako dalječ, se vunder več hišnih obstojnih delov, ki so poprej se iz lesa izdelovali, zdaj skorej sploh iz litiga ali kovaniga železa napravlja.

2. Baker.

Baker ali kotlovina se rabi pri stavbah posebno ko terpežno gradivo za pokrivanje. Ta kovína je zlo vlečljiva in močna, ter se dá sila raztegniti; torej se zamore tem bolj upotrebiti, ker dan današnji bakarnice prevelike strešne plošе napraviti znajo.

Bakrene plošе za pokrivanje morajo nar manj 2 štirjaška čevlja imeti. Tudi žlebi morajo iz bakra narejeni biti, čeravno streha je s strešniki krita. Bakrovína mora tako visoko u podstrehje seči, kolikor imá žleb vode zaderžati: drugači bi deževnica lahko med krov in žleb se stekala, ter vlažnost u zidovje zavlekla.

3. Svinec.

Svinec se ne upotrebuje za pokrivanje. Tudi za obloge oknjenih šip se je boljši napravi vmakniti moral.

4. Cink.

Ob novejši dôbi so začeli pri stavbah se cinka posluževati. Cink, sivkljato-bela, kositarju podobna kovina, je precej terd. Napravijo se iz njega plošе, 2 čevlja dolge, poldrugi čevelj široke. Teška je ena ploša blizo $3\frac{1}{2}$ funta. Rabijo se za pokrivanje pohištev, ker so sila terpežne.

Omeniti se pa mora, da deževnica, ki od cinkoviga krova doli steče, se ne more tako porabiti, kakor doževnica, ki od drugih krovov doli prihaja.

5. Medenina.

Med ali medenina (Messing) vremenu malo zoperstaja. Rabi se tedaj le znotraj pohištev, kjer

posebno za kljupe in okove vrat in okinj služi. Gospodar storí prav, če sam ne nakupi sirove medenine, ampak nje oskerbitev dotičnim rokodelcam pripustí.

Potovanje po okrajnah natoroznanstva.

Kemija — in kuhinska sol.

(Dalje.)

Spremímo rudokopa naravnost v jamo, kjer kamnito sol — ali kakor v nekterih krajih pravijo — ogersko sol *) v velicih, skor skozvidljivih kobrah (Würfeln), zdaj belih zdaj krasno modrih, čisto ali z mavcom, anhidritom in glinom zmešano na dan spravlja.

Nar veči solína je v Galicii pod Tatranskimi gorami poleg Vilička in Bohnie; 100 milj dolga, 20 milj široka, 1200 čevljev globoka. Ena sama jama, Mihalovičeva, je imela takošno bogastvo solí, da so 44 let v nji sol kopali; cela solína v Vilički pa, v kteri bi človek, če bi hotel vse jame in predehe prehoditi, za 86 nemških milj pota imel, dá 800—900 ljudém opraviti, kteri na leto blezo en milion centov kamnite solí na dan spravijo. V ti solíni se vidijo jame, enake velicim dvoranam, ki so deloma s solnimi škrili podzidane in z oltarji in štatvami okinčane.

V drugi polovíci 13. stoletja so že tù sol kopali, in še dan današnji ljudstvo pripoveduje, da je pobožna žena kralja Boleslava V. s svojo gorečo molitvijo v letu 1252 najdbo te veličanske solíne pri Bogu sprosila. Da se jim je pa že takrat dozdevala dotika in zveza mnozih solín pod Tatranskimi gorami, poterdi pravlica, ki se še dandanašnji z uno pripoveduje, da je namreč perstan, ki ga je kraljica na Ogerskem v solni studenec vergla, v Bohnii najden bil v nekem kosu kamnite solí.

Kopljejo pa sol v Galicianskih solínah ali s pikami, ali jo lomijo kakor kamnje s smodnikom. Razpošiljajo jo v dolzih kroglih kosih, 3 do 5 centov teških, kteri se balvane imenujejo, ali v manjših štirivoglatnih plošah po centu ali 2 centa teških; drobnejši sol iz Bohnie pa v sodcih, $2^1/_2$ do 5 centov teških, po svetu gré.

Ravno tako kopljejo kamnito soljo v Kardoni v Katalonii, kjer je solína pod milem nebom in kjer sol kopljejo ravno tako kakor kamnje lomijo v kamnaricah.

Enako ravnajo v Liverpolu, v Santa Fe de Bogata poleg Meksikanskega zotóka in v Kermanu v Perzii, kjer iz kamnite solí cele hiše zidajo.

Drugači pa se dobiva kamnita sol v gorah, kjer se najde v manjših kepah zmešana z glinom in mavcem (gipsom), kakor v velicih Solnograških solínah v Hallein-u in Berchtesgadnu, v Hallstadt-u in Ause-u na Solinskem (Salzkammergut), in v Hall-u na Tirolih. Tukaj kuhajo sol, da čisto sol ločijo od druge primešanice. Tudi te solíne so bogate, tako, da iz Halleinskih in Berchtesgadniških na to vižo vsako leto blizo 600.000 centov solí pridelajo.

Na svetu pa se najdejo tudi studenci, kterih voda je nasitena kuhinske solí. Dolgo se ni vedilo, od kod taka slana voda pride, dokler se ni primerilo, da so zadeli pod zemljo na velike zaklade kamnite solí, skozi ktere studenci tekó in se medpotoma napijejo solí, s ktero navdani po tem na dan pridejo, Nekteri taki studenci so močno nasiteni solí; na primer ima Lüneburški studenec v 100 delih vode 25 delov solí, Reichenhallski 23, Schönebeckerski 13. Drugi studenci pa imajo tako malo solnih delov v sebi, da se ne plača njih vode naravnost kuhati, ampak vjemljejo tako studenčnico narpoprej v ponikve, da izpuhtí veči del vode. Je to storjeno, imajo še druge priprave, da ločijo mavc in druge rudníne, in s kuho potem napravijo čisto sol.

(Konec sledí.)

*) Da je slovensko imé »ogerska sol« za nemško »Steinsalz« deloma pravo imé, se bojo častiti bravci, prebravši ti sostavek, sami prepričali gledé na veličanske Tatranske gore na Ogerskem.

Nova naprava cesarskih vradnij v našem cesarstvu.

(Dalje.)

Nar nižji cesarska oblastnija po deželi za politične in sodniške opravilstva je okrajna ali kantonska vradnija (Bezirksamt). Nji so izročene vse oskerbstvine in sodniške opravila, ktere niso določno drugim oblastim izročene. Tista oblast, ki jo sedaj imajo okrajne ali kantonske poglavarstva (Bezirkshauptmannschaften), bojo imele prihodnjič za svojo okrajno ali kanton (Bezirk) tudi prihodnje okrajne ali kantonske vradnije; zraven te pa so jim v pervi stopnji še tudi izročene sodniške opravila, tako da bo prihodnjič, kakor je na Krajnskem že pred 1848. letom bilo, tako rekoč v eni kancelii na deželi se vse opravilo, kar v politično in sodniško oblast perve stopnje sega.

Višji vradnik okrajne oblasti se imenuje okrajni predstojnik (Bezirksvorsteher), kteri ima svoje adjunkte, aktuare, kanceliste in služabnike; za denarne in računske opravila je pri davkovski vradnii postavljen en davkar (Steuereinnehmer) in en kontrolnik. Če okrajni predstojnik nima potrebnih lastnost za sodnika v sodniških rečéh, opravlja za to določeni adjunkt samostojno in odgovorljivo sodniške opravila.

Opravilstvo okrajne vradnije je obširno; nji je neposredno izročena skerb za spolnovanje postav, za ohranjenje varnosti, javnega reda in pokoja, za pospešenje občinskega blagostanja; ona skerbí za razglasovanje postav v dotični okrajni; nji so izročene v pervi stopnji zadeve kmetijstva (kmetijstvo, šumarstvo ali gojzdstvo, lov in ribstvo), po tem skerb za ceste in mostove; po zaslišanji županov podeluje kupčijne in rokodelske pravíce v pervi stopnji, ako podelitev ne spada višji oblasti, ravno tako podeluje po zaslišanju županov ženitne dovoljenja; o konskripcijah in rekrutiranju ima po postavah govoriti, ravno tako pri vkvartiranju vojakov in pri vojaški pripregi; nji je izročeno spolnovanje višjih ukazov pri kugah človeških in živinskih in čujstvo nad zdravniki v javno službo poklicanih, bolnišnic, porodnišnic, norišnic itd., ktere so v okrajni njeni; ona čuje nad poselstvom, nad napravami zoper oginj in nad javnimi stavbami ali zidarijami; v nje oblast spada teržna in obertnijska policija; ona določi tarifo za meso, kruh itd.; ker so ji župani podložni, čuje nad njimi, jih podpira in podučuje, pa razsojuje tudi v pervi stopnji vse pritožbe zoper naprave in ukaze županijske; ona čuje v imenu deržave nad miloďarnimi, duhovskimi in posvetnimi napravami; v šolskih zadevah je ona čuvajnica v imenu deržave. Še več druzih opravil je nji izročenih, kakor ji gré tudi v sodniških, davkovskih in denarnih rečéh vsled cesarskega ukaza odmerjena oblast.

(Konec sledí.)

Narodopisni in jezikoslovni pomenki.

O začetku imen „Ljubljana“ i „Laibach“.

(Konec.)

Kadar kako povestniško resníco terdimo, moramo iz tistih časov, od kterih je govorjenje, za njo priče imeti. Torej bo vsak spoznal, da je treba povestniška spričevanja zgodb v starinik (arhiv) zbirati. Nadjati se je, da bode v tem, kar je popolnama spričano, kot povestniška resnica stalo, i da bodo mnenja

li za mnenja veljala, ki resnice ne kalíjo. Pisatelji zgodb, kterih oni sami niso priča bili, i ktere so se pred njih časi godile, nam smejo li toliko verjetni biti, kolikor so viri ali priče (Quellen) verjetni, iz kterih so jemali. Zato menim, da preveč rečejo, ki za Linhartom terdijo, da so ptuji gospodovavci na Krajnskem slovenska zemljopisna imena zavergli. Li to je verjetno, da so semtertje kako imé po svoje prenaredili. To poterjuje pri nas skušnja še dandanašnji; kaj tacega sicer pri premagavcih po sveti poterjeno najdemo.

Ob tej priložnosti mi Švearova opazka v „Ogleda li Iliriuma“ na misel pride, da so Neslovani slovansko povestnico pozdneji čase zlo popačili, pa ne li slovansko, ampak tudi svojo, kar je je s slovenskoj v zvezi, ker niso Slovanov ne po jeziku ne po šegah itd. poznali. Torej so pervi viri povestnice včasih veliko umevniši kot pozneje pisarije.

S tem pa nikakor nočem rêči, da bi bili li Slovani v stanu resnično povestnico pisati, ampak da povestnice kacega naroda ni v stanu iz starih pisateljev prav sostaviti, kdor ni sicer s tem narodom znan. Ko bi bili na primer, Slovani s šegami i z jezikom Nemcov popolnoma neznani nemško povestnico spisovali, se vé, da bi bili marsikaj zgrešili ali pomešali, kar so Nemci bolje razločili. Slovani bodo torej s svojo i svojih sosedov povestnico v mnozih rečéh razjasnili, i popravili. Torej ne gré, da bi slovanski povestničar iz ptujih jezikov povestniške sostavke, vzete iz starših pisateljev, naravnost v svoj jezik potolmačil*), ampak s slovanskim očesom gré pervih povestniških virov i poznejših spiskov pregledovati, i od svoje strani razjasnovati **, pomote popravljati, za kar bodo tudi resnicoljubni ptujci hvaležni.

O povestnici po nemški pisani se bere, na primer, da so bili Gotje i Getje vsi eno ljudstvo. Li Slovan je v stanu spoznati, da so Getje (kterih imé je od gerškega γητης, kar „kmete“ pomeni) Slovani. Ravno v taki povestnici se bere dalje, da Sámo je bil Frank, kar Slovani ne moremo poterditi. Če so Franki Ljubljano zidali (?), so utegnili taki Franki biti, kot je bil Sámo. V starem zemljopisu, ki smo se ga nekdaj v šolah učili (ali se ga še učé, ne vém) je v obziru Slovanov vse križem pomot mergolelo, o Germanii je bilo pa veliko napak rečenega. Ravno tako je v dozdanji po nemški pisani povestnici o slovenskih deželah veliko pomot. Kakor slovanščina v latinščino i grešćino sega, tako i še bolj sega stara slovanska povestnica v starorimsko i greško povestnico i v mitologijo. Možjé, ki so sicer visoko učeni i tudi resnicoljubi, so vendar le v marsikteri reči kot žaba pri lešnjiku, ker jim slovanščine i slovanske povestnice kot ključa do resnice manjka. Slovanska ali tudi li slovenska povestnica ima težko i obširno pa imenitno nalogo. To pa tudi lahko vémo, da je še celò pri pričah zgodeb večkrat pristranost zapaziti. To nam vsakdanje skušnje poterdijo.

V „Mittheilungen des hist. Vereines für Krain im November 1852“ se gospodu B. očita, da se z orožjem mnenj bojuje. Ali se njegova gg. nasprotnika drugače bojujeta? Po kteri pravíci pa je za nemško speljanje imena „Laibach“ bolj pripuščeno se mnenj poslužiti, kot pa za slovensko?

H zgodovinskim dokazom, ki se v „Mittheilungen“ najdejo, je rêči, da so kratki, pa vender predolgi, i da ž njimi celò nič ni skazanega. Predolgi so zato, ker bi se bilo vse pri enej meri s temi malimi besedami takole lahko povedalo: „povestnica, kakor je do zdaj spisana, i kolikor je o Slovencih znana, o Ljubljanskem mestu molči od Atila do Karla Velicega, zato moramo pa stare pisatelje prebirati, starih listin i pisem pregledovati, starih spominkov preiskovati, da bodemo kaj več i bolj za gotovo vedili, kako je tiste čase na Slovenskem, zlasti na Krajnskem, bilo, kako je bilo z Ljubljano i druzimi krajnskimi mesti.“

Resnica kraljica! Nihče nam ne smé za zlo vzeti, če po povestnici i nje spominkih resnice iščemo, ali če v pomanjkanji dognane resnice verjetna mnenja začasno povémo. Če bi pa domača mnenja, ki so verjetniša memo ptujih, odrivali, i namest njih ptuja stavili, kterim se koj očitno bere, da niso res, bi bilo čudo, če bi pri svojih rojacih v obziru resničnosti i domoljubja ne zgubljevali zaupanja, pa tudi resnicoljubnim i nepristranskim ptujcom bi se tako ne prikupovali. Jaz s svojimi mnenji ne želim ravno ustrezati ne domačim ne ptujcom, pa tudi nikogar ne žaliti, ki ni mojih misel, le odkritoserčno — resnice želim.

Ker sim pa zmotam podveržen, kar tudi tisti, ki so o imenih „Ljubljana“ i „Laibach“ itd. drugače govorili, od sebe ne bodo tajili, tedaj sodite naša mnenja, kteri jih berete ali slišite, zraven pa ne porajtajte ne na Sokrata, ne na Platona, ne na Petra, ne na Pavla, ampak — na edino samo resnico!

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Černogore. Časnik „Osservat. dalm.“ od 30. januara piše o Černogorsko-turški vojski takole: „Zadnjikrat smo naznanili, da je turška armada pod poveljstvom Reis-Pašata 16. januara čez goro Planico šla in samostan v Ostrogu, kjer so bili 3 minihi, sožgala. Knez Danílo je potem z junaško množico čez njo planil in vnela se je strašna bitva; Černogorci so premagali; en tabor (batalion) so pokončali, ostalo kardelo pa v beg zapodili. Turki, vsi omamljeni, so se vmaknili do Povie, ne delječ od meje Hercegovinske; sliši se, pa gotovo še ni, da so Černogorci Reis-Pašata vjeli. Iz tega se vidi — pravi „Oss. dalm.“, da so Černogorci dosihmal srečni. Omer-Paša, ki se je bahal Černogoro v 6 tednih podjarmiti, je mogel bežati sili junaških gorjancov na Berdi, in 20 dní je preteklo, odkar ni ne ene stopnje naprej prišel, kakor je iz začetka bil; njegovo poglavno šotorišče je sedaj v Spužu. Selim Beg, poveljnik 3. oddelka turške armade, stojí še zmiraj, kakor je stal, s svojo armado na visočinah Godinskih. — „Oest. Corr.“ pa naznani, da se tista novica, ktere smo zadnjikrat omenili, da je vojvoda Vujatić Turkom všel, ne poterdi, ampak da je gotovo, da so ga Turki vjeli

---

*) Te besede poterdi skoz in skoz spis v časniku »Stiriac že od leta 1845, ki nam je prigodno ravno v roke prišel in v kterem naš učeni domorodec Tribunski lepo dokazuje, da v zgodopisih slovanskih krajev itd. prebiranje le latinskih in nemških pisem ne pelje k razodetju resnice. Gosp. Tribunski takole govorí: »Die Gelehrten blättern in lateinischen und deutschen Urkunden (slavische gibt es wenigstens für Innerösterreich keine) und forschen darin nach der Wahrheit auch in Betreff slavischer Gegenstände. Dass sie trotz ihrem Fleisse und ihrer vielen Mühe das Wahre darin doch nicht finden, ist sehr natürlich, weil lateinische und beinahe durchgehend alle deutschen Urkunden von Nichtkennern des Slavischen, daher grossentheils unrichtig in Bezug auf Benennungen der Ortschaften, Flüsse und Berge geschrieben wurden. Selbst die Catastral-Vermessung gibt keine Sicherheit; denn sowohl bei der Josephinischen als bei der letzten Messung schrieben die Herren in ihre Mappen die Benennungen oft falsch nieder. So wurde z. B. anstatt Sienčaj (ein schattiger Berg), weil diess Wort dem deutschen Ohre nicht behagen wollte, gerade das Contraire daraus gemacht und geschrieben: »Siebenschein«!

**) Veliko veljavni gosp. Wartinger v Gradcu je nedavnej o enaki priliki važno pa resnično besedo govoril, rekoč: »tako dolgo bojo naše preiskave vedno dvomljive ostale, dokler ne začnejo učeni Slovani po zgodovini naših krajev slediti in povestnice pisati, ki bo razjasnila, kar je dosihmal še skrito.« Vred.

in ga z njegovo rodovíno in 50 Grahovljani v turško taborišče odpeljali. Sliši se, da Turki z vjetimi ne ravnajo kervoločno. — 27. januara so Černogorci napadli Turke pri Limiani; izid te bitve pa še ni znan. — Vojska v Černogori — pišejo časniki — ponavlja v mnozih prigodbah slavno junaštvo, ktero se prepeva v starih narodskih pesmih Serbov; tako se pripoveduje od nekega Limliančana, kteremu so Turki hišo požgali, da je turškega vojaka ubil, njegovo oblačilo oblekel in med Turke se podal, kjer se je tako junaško ž njimi bojeval, da je troje Turkom odrezanih glav domú pribasal. — „Presse“ piše, da je nek res, da se dvé rusovski armadi proti Turški meji pomikujete; 5. oddelk armade pod generalom Rüdiger, je prejel že povelje za odhod, 4. oddelk ga vsaki dan pričakuje.

Iz Banata zvémo, da je zadnje dní preteklega mesca v Bečkereku kiblja pšenice perve sorte bila po 15—15½ fl., v Szanadu po 15½—16 fl. V Novih Bečah je bila pšenica perve sorte po 14—15½ fl., ovès in ječmen po 10 fl., koruza po 11 fl., ogeršica po 22 do 25 fl.; ozimina povsod lepo stojí.

Iz Prage. Kmetijska družba je v zboru sklenila, družtvo vstanoviti za oskerbovanje svilodov (židnih gosenc), ker se od dné do dné bolje spozna velik dobiček sviloreje.

Iz Celja zvémo veselo novíco, da hočejo gospodje Koderman, Grašič in Grabner ob nedeljah nauk kmetijstva razlagati. Nauk iz kmetijstva, prav po domače mladíni v nedeljskih šolah razkladan, je rodovitno séme, iz kterega se smé kadaj dosto veselega sadú pričakovati.

Iz Železnikov 1. svečana. Prezgodaj smo se s snegom hvalili; res je en dan tako padal, da smo že terdno stati mislili, al žali Bog! berž je bil jug tù, za njim dež, in tako je šlo naše upanje v pravem pomenu besede — hitro po vodi. Skoraj smo že za letos obupali, zakaj pravi čas za sneg je že zlo pretekel; hudi nasledki take zime nam pa tudi že skoz okna v hišo gledajo. Bože pomiluj!

V Sorici, dvé dobri uri od tod, se je po večletnem prizadevanju častitega gosp. fajmoštra J. Mulej-a nova šola osnovala, in po božičnih praznikih lani pričela. Desiravno se ondotni farmani iz začetka šoli niso posebno prijazni kazali, sim vendar zvedil te dní za gotovo, da šolo že kakih 30 do 40 otrok obiskuje, kar se za začetek veliko imenovati zamore, in tudi spričuje, da farmani veliko korist šole vendar le spoznajo. Tako je prav! — Tud gori tožijo kmetje o mehki zimi, ker nemorejo po daljnih lazih gnoja izpeljavati, kterega večidel le samotež voziti zamorejo. Tako se okoli nas z ničesar ravno hvaliti ne moremo. Z Bogom. Josip Levičnik.

Novičar iz mnogih krajev.

Ker se pogostoma primerja, da ljudjé iz našega cesarstva grejo sreče iskat v Ameriko, in ker ondi ne najdejo, česar so iskali, pridejo še vbožniši nazaj, je zapovedalo c. k. ministerstvo: naj odsvetjejo gosposke to takim ljudém in jim določno povedó: kdor se v Ameriko preseli, zgubí za vselej pravíco nazaj v cesarstvo priti. — Ministerski ukaz prepové ondi pisma po poslih (potih) pošiljati, kjer so c. k. pošte, čeravno so na pisma poštne marke pritisnjene. — Cena prostega (ordinar) tobaka, ki se ne kupuje v vezkih (pakeljcih), je od tega mesca za naprej povikšana; za krajcar se dobí 1 lot, za 29 kr. pa en funt rezanega tobaka; četert funta tobaka v klobasah velja 9 kr., funt pa 32 kr. — Prodajavnica c. k. rudninstva je za ti mesec postavila ceno enega centa svinca na 13 fl. 30 kr. do 16 fl. 24 kr., kotlovíne na 64 fl., živega srebra na 164 fl., cinobra na 197 fl. do 217 fl.; lepega Schlagenwaldskega kositarja na 66 fl. — C. k. ministerstvo nauka je zapovedalo, da se imajo vsi pripravljavci za učiteljstvo na ljudskih šolah (preparandi) orgljanja in cerkvenega petja kot predpisanega nauka učiti. — Silijoče delavnišnice se imajo nek po vsih deželah cesarstva napraviti. — Vsak voznik (furman) mora potni list (pos) imeti, kakor drugi popotniki. — Vsi časniki so polni popisov, kako je bila nova Francoska cesarica oblečena; -- na glavi je imela — pravijo — za 3 milione demantov, okoli vrata za 2 miliona in ravno za toliko okoli rok; oprava iz nar dražjih krajcov (špic) je veljala 40.000 frankov; mestni odbor ji je pokloniti hotel okrasje (Schmuck) iz drazih kamnov, 600.000 frankov vredno, pa se je zahvalila za-nj in rekla, naj se za okrasje namenjen denar podelí revnim; ker je bilo pa že v ti namen izdelano, ga je kupil ženin za nevesto, da biserniki v škodo ne pridejo. — Po starem prerokovanju, ki se po vsem Turškem pripoveduje, ima letošnje leto za Turčijo sila pomenljivo biti; „400 let — pravi preroštvo — ima ljudstvo Ismael v Stambulu gospodariti“ — in z letošnjem letom iztêče tistih 400 let. Gotovost tega pa le tisti Gospod vé, ki je, kakor naš Koseski pravi, pisal večno pratiko!

Pesem českih muzikantov *).

(Po českem Furha).

Mi smo českí muzikanti,
Česka mat' nas rodilá,
S sladkimi nas blagoglasi
S sladko godbo dojilá.

Zemlja godbe, zemlja česka
Je v resnici naša last,
Českí biti muzikant je
V celem svetu velka čast.

V veselji vsak sprejemlja
Muzikanta českega,
Le od njega, ne od druj'ga
Slišat' je kaj fletnega.

Lepo igrajo in veselo
Na trobentah, na baséh;
Mnogo godcov je na svetu,
Nar verlejš' zmed njih je Čeh.

Česko god'mo, česko pojmo,
Česka zemlja naš je dom,
Poslavljujmo, povišujmo
S krasno godbo godbe dom!

Se razglaša, se razléga
Česka godba v pesmici;
Mi smo českí muzikanti,
Vre nam v sercih česka kri.

Čehi smo po vsaki ceni,
Česke zemlje rojenci,
Českí mi smo pravi godci
Česke zemlje vlastenci! n.

Popravek.

V poslednjem »Slov. popotniku« namest Dantetova bêri Tasetova.

*) Pri nas tako imenovanih Pragarjev.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*